

GLASBA.

»Glasbena Matica« v Ljubljani je priredila 7. in 8. decembra t. l. dva **velika dobrodelna koncerta** na korist našim invalidnim in ranjenim vojakom. Proizvajal se je *Mozartov Requiem* in kot uvod Händl-nov »Largo«. Händlna je dirigiral vojaški kapelnik s potrebno širokostjo in, lahko rečem, izvrstno interpretacijo. Široki mir tega dela je ustvaril lepo razpoloženje v poslušalcih za prihodnje monumentalno delo, katero je z veliko gotovostjo in točnostjo podal in vodil g. koncertni vodja Matej Hubad. Kar sem pisal v dnevnik o koncertu, tega ne bom ponavljal na tem mestu; sploh je zanikarno delo to: na dva kraja kritiko pisati o istem delu, saj je še enkrat dovolj težko in nehvaležno opravilo: pri koncertu z napetostjo razvoj in potek zasledovati in vsak občut secirati, o tej vivisekciji sproti filozofirati in spomin mučiti, da mu kaj takega, kar se publiki ali kritiku važno zdi, iz njega ne uide, namesto tega, da bi glasbo v miru užival, se je veselil in svoje živce raje pomiril, ne pa jih s tem nervoznim opraviлом kritika dražil in razburjal... Če pravi Prešeren, da je slep, kdor se s petjem ukvarja, je dvakrat slep, kdor se s kritiko resno peča; zlasti, če hoče objektivno biti, se pri najboljši volji na vse strani zameri.

O koncertu sem povedal že zgoraj, da je šlo zlasti v zborih in orkestru do skrajnosti točno, tako da bi bil želel semtertja kako malo menjo v ritmu. Orkester točen, splošno umerjen, ritmični sunki v godalih so bili včasih malo ostri in nadležni; vendar pa mislim, da tega poslušalci v celoti morebiti niso preveč občutili. Posebno lep je bil kvartet, kadarkoli je nastopil. Vodja Hubad se je z veliko suverenostjo in mladostno sve-

žostjo gibal. Hvaležni smo mu za veliki trud, pa tudi za veliki užitek, ki ga nam je koncert nudil. Zanimivo je bilo opazovati, koliko bolj so učinkovala mesta z globlje občuteno, čeprav po obliki preprostejšo glasbo. Živimo pač v času, ko nam je forma manj, nego vsebina, ko nas zunanost hladne pušča, pa notranjost razvema in uteši. To, kar je globoko zajeto, nam srce gane; zato smo se kar oddehnili, ko so se začela umerjena mesta, psihološko poglobljena, zlasti ofertorij, sanctus (ki so ga posebno lepo predavali), benedictus... Zahrepenelo se nam je kljub vsej lepoti klasične glasbe po moderni, ki tudi glasbeno neizobraženim ljudem prevzema čustvo.

Kimovec.

Dr. Josip Mantuani: **Hrvatska crkvena pjesmarica iz god. 1635.** (Pretiskano iz »Sv. Cecilije«.) U Zagrebu 1915. Tiskala nadbiskupska tiskara.

Jako zanimiva študija, pisana z akribijo in precejšnjim aparatom. Zanimiva — čeprav seveda tudi za literate — vendar v prvi vrsti za glasbenike, zlasti za nje, ki se pečajo s hrvatsko cerkveno pesmijo. Hkrati tudi praktične vrednosti. Zakaj zdeti se hoče, da imajo ti napevi — čeprav ne vsi — vendar vsaj nekateri še sedaj svojo vrednost za cerkveno ljudsko petje. Res da se jim pozna italijanska šola, toda mestoma so tako »hrvatski«, da bi se jih ljudstvo brez dvoma oprijelo, če bi jih kdo poizkusil za praktično uporabo v cerkvi uveljaviti, tako n. pr. pesem za adventni čas v prvem delu (drugi del je za tisti čas bolj »modern«), ali sprelepa za vnebovzetje D. M., pravtako je uporabna ona za praznik vseh svetnikov in zadnja, za vsak praznik Matere božje.

Kimovec.

TO IN ONO.

Imenovanje.

Vč. g. dr. Miha Opeka, c. kr. realčni profesor, je bil koncem oktobra 1915 od naučnega ministra imenovan za c. kr. deželne šolskega nadzornika na Kranjskem. Ob tej priliki mu tudi Dom in Svet iskreno čestita; vzroka ima dovolj: saj mu je bil novi g. deželni šolski nadzornik več ko 12 let (1900 — 1912, po smrti kanonika dr. Fr. Lampeta) vesten in neutruđen urednik. Lahko trdimo, da je ves svoj prosti čas nesebično žrtvoval listu in s tem prospehu slovenskega slovtva. Samo par mesecev poskusi biti urednik takemu listu, pa boš znal ceniti zasluge 12 letnega truda! Sploh je z Dom in Svetom tesno združeno ime dr. Opekovo; saj je v njem objavil kot gojenec Germanika svoje najlepše poezije (Dom in Svet 1892 — 1895). Kakor čujemo, bo Leonova družba za l. 1916 izdala njegove izbrane pesmi. To namero z veseljem pozdravljamo. Svojemu zaslužnemu bivšemu uredniku pa Dom in Svet tudi še to želi: naj ga tudi na tako odličnem mestu — ne pozabi!

Dr. D.

† Štefan Kühar.

Dne 24. septembra 1915 je ugasnilo v Bratonicah pri Beltincih skromno, a za prekmurske (ogrske) Slovence

zelo dragoceno življenje Štefana Küharja. Bil je poleg umrlega kanonika Fr. Ivanocija († 1913) in vpok. župnika Jožefa Kleklja v Čerensovcih, urednika »Novin«, »Marijinega lista« in »Kalendarja Srca Jezušovega«, najuspešnejši delavec za narodno prebujenje ogrskih Slovencev. Posebno se je zanimal za mladino. Zbiral je mlade ljudi okrog sebe, delil jim slovenske knjige, molitvenike, razširjal med njimi slovenske časnike, pošiljal jih je na vse strani, med katoliške in luteranske Slovence na Ogrskem, da so nabirali naročnike za avstrijske slovenske liste, člane Družbe sv. Mohorja, vnel jih za družbeno in društveno življenje, za umno gospodarstvo, abstinenco itd. Dopisoval je v avstrijske in ogrske slovenske liste; zbiral in objavljaj je narodno blago ogrskih Slovencev in ga objavil nekaj po umrlem učenjaku dr. Karlu Štreklju v mariborskem »Časopisu za zgodovino in narodopisje« (letn. 7—11, l. 1910—1914), nekaj pa tudi v drugih avstrijskih in ogrskih slovenskih listih. Veljal je za najboljšega poznavatelja ogrsko-slovenskega jezika. Največja njegova zasluga pa je, da je ravno on morda največ pripomogel k temu, da so dobili naši ogrski rojaki v začetku l. 1914. prvi svoj tednik »Novine«, »pobožen, družbeni, pismeni list za vojske slovence«, posebno pa, da je začel ta list izha-